

BIJLAGE

Types urinaire incontinentie (Abrams, P. et al., 2003; Van Der Weide, M, 1996)

Type	Definitie
Stress urinaire incontinence	Ongewild urineverlies bij verrichtingen of inspanning, of bij niezen of hoesten. Het urineverlies treedt op bij verhoogde druk in de buikholte (op de blaas).
Urge urinaire incontinence	Ongewild urineverlies gepaard of voorafgegaan door aandrang/ plasdrang
Gemengde urinaire incontinentie	Ongewild urineverlies geassocieerd met aandrang alsook met verrichtingen, inspanning, niezen of hoesten.
Enuresis	Elk ongewild urineverlies
Nocturnal enuresis	Urineverlies tijdens de slaap
Continue urinaire incontinentie	Continue verlies van urine
Functionele incontinentie	Deze oorzaak van incontinentie is niet urologisch.
Overloopincontinentie	Ongewild urineverlies dat samenhangt met de overrekking van de blaas

Lower Urinary Tract Symptoms (LUTS)

Deze symptomen worden gedefinieerd vanuit het perspectief van de patiënt of vanuit de zorgverlener. “Lower Urinary Tract Symptoms” worden ingedeeld in drie groepen (Abrams, P. et al., 2003; Staskin, D. et al., 2005):

- *Symptomen van de reservoirfunctie*
 - Toegenomen mictie frequentie gedurende de dag
 - Nocturie
 - Urgency
 - Urinaire incontinentie
 - Type (onder andere: stress, urge en mixed incontinentie)
 - Frequentie
 - Ernst
 - Voorafgaande factoren
 - Sociale impact
 - Effect op hygiëne en kwaliteit van leven
 - Meetinstrumenten gebruikt om het urineverlies
 - Mate waarin de persoon hulp zoekt/wenst

- Enuresis
 - Nocturnal Enuresis
 - Continue Urinaire incontinentie
 - Andere types van urinaire incontinentie (bijvoorbeeld tijdens seksuele gemeenschap)
 - Blaasgevoel (normaal-toegenomen-verminderd-afwezig-non-specifiek)
- *Symptomen met betrekking tot blaaslediging*
- Trage straal
 - Onderbroken straal
 - Moeilijkheden ondervinden bij de start van de mictie
 - Inspanning bij mictie
 - Een verlengd einde van de mictie/ druppelend
- *Symptomen onmiddellijk na de mictie*
- Gevoel van onvolledige lediging van de blaas (residu)
 - Ongewild urineverlies onmiddellijk na de mictie

Het mictiedagboek

Het mictiedagboek is een verpleegkundig instrument waarmee het urineverlies en alle daarbij gepaarde symptomen objectief en volledig weergegeven kunnen worden (Van Der Weide, M, 1996). Het standaard afnemen van een mictiedagboek wordt evenwel niet aanbevolen (Urobel, 2007).

Het dagboek registreert volgende elementen:

- Aantal keer urineren/ hoeveelheid van urineren
- Episodes van incontinentie en hoeveelheid urineverlies
- Reden van een incontinente episode (bijvoorbeeld door niezen)/ activiteit
- Type en hoeveelheid vochtiname
- Pads of andere producten door de patiënt gebruikt (Dowling-Castronovo, A. & Specht, J. K., 2009; Urobel, 2007).

Voorbeeld van een mictiedagboek (Urobel, 2007)

Parameter	Instructies
Vochtiname	Hoeveelheid en soort drank
Hoeveelheid geplast	Gebruik bidet, urinaal of toiletstoel en een maatbeker om te meten.
Hevige aandrang	Hevige aandrang = een bij de bewoner plots opkomend sterk gevoel dat hij/zij moet gaan plassen. Het is een gevoel dat niet te onderdrukken is en hij/zij is bang voor urineverlies.
Activiteit	Noteer: Uur van opstaan en slapengaan Omstandigheid van urineverlies (voordat toilet bereikt is, bij hoesten of niezen, tijdens de slaap, bij lichamelijke inspanning, kort na het plassen, geen duidelijke reden, continu) Pijn
Urineverlies	Weeg het natte incontinentieverband en noteer het gewicht.

Uur	Vochtiname	Hoeveelheid geplast	Hevige aandrang	Activiteit	Urineverlies
7u00					
7u30					
8u00					
8u30					
9u00					
9u30					
10u00					
10u30					
11u00					
11u30					
12u00					

Uur	Vochtiname	Hoeveelheid geplast	Hevige aandrang	Activiteit	Urineverlies
12u30					
13u00					
13u30					
14u00					
14u30					
15u00					
15u30					
16u00					
16u30					
17u00					
17u30					
18u00					
18u30					
19u00					
19u30					
20u00					
20u30					
21u00					
21u30					
22u00					
22u30					
23u00					

Uur	Vochtiname	Hoeveelheid geplast	Hevige aandrang	Activiteit	Urineverlies
23u30					
24u00					
0u30					
1u00					
1u30					
2u00					
2u30					
3u00					
3u30					
4u00					
4u30					
5u00					
5u30					
6u00					
6u30					

Overige referenties

Abrams, P., Andersson, K. E., Brubaker, L., Cardozo, L., Cottenden, A., Denis, L., Donovan, J., Fonda, D., Fry, C., Griffiths, D., Hanno, P., Herschorn, S., Homma, I., Hu, T., Hunskar, S., van Kerrebroeck, P., Khoury, S., Madoff, R., Morrison, J., Mostwin, J., Newman, D., Nijman, R., Norton, C., Payne, C., Richard, F., Smith, A., Staskin, D., Thuroff, J., Tubaro, A., Vodusek, D. B., Wall, L., Wein, A., Wilson, D., Wyndaele, J. J., & and The Members of the Committees (2005). *Incontinence*. (Edition 2005 ed.) (Vols. 2) Plymouth: Health Publication Ltd 2002.

Abrams, P., Cardozo, L., Fall, M., Griffiths, D., Rosier, P., Ulmsten, U., Van, K. P., Victor, A., & Wein, A. (2003). The standardisation of terminology in lower urinary tract function: report from the standardisation sub-committee of the International Continence Society. *Urology*, *61*, 37-49.

Borson, S., Scanlan, J., Brush, M., Vitaliano, P., & Dokmak, A. (2000). The mini-cog: a cognitive 'vital signs' measure for dementia screening in multi-lingual elderly. *Int J.Geriatr.Psychiatry*, *15*, 1021-1027.

Gallo, M. L., Fallon, P. J., & Staskin, D. R. (1997). Urinary incontinence: steps to evaluation, diagnosis, and treatment. *Nurse Pract.*, *22*, 21-4, 26, 28.

Urobel (2007). *Vlaamse richtlijn voor verpleegkundige continenzorg in de woon- en zorgcentra*. Brussel: Vlaams Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, afdeling Residentiële en Gespecialiseerd zorg, team Ouderenzorg.

Gelieve bij gebruik van dit rapport als volgt te refereren :

Bulteel L., Gobert M., Piron C., Filion N., Vanderwee K., Verhaeghe S., Caillet O., Van Durme T., Vandermolen M., Defloor T. (2009) Actualiseren van de bestaande BeST-databank & Aanvullen van de bestaande BeST-databank met nieuwe schalen. Brussel: Federale Overheidsdienst Volkgezondheid van de voedselketen en leefmilieu

Comment citer ce rapport ?

Bulteel L., Gobert M., Piron C., Filion N., Vanderwee K., Verhaeghe S., Caillet O., Van Durme T., Vandermolen M., Defloor T. (2009) Actualisation de la base de données BeST & Ajout de nouvelles échelles dans la base de données BeST. Bruxelles: Service Public Fédéral Santé Publique, Sécurité de la Chaîne alimentaire et Environnement.